

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

HAK TEMELLİ YAKLAŞIMI ODAĞINA ALAN ETKİNLİKLER İÇİN NOTLAR

Hazırlayan: Hamit Levent Evcı

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

HAK TEMELLİ YAKLAŞIMI ODAĞINA ALAN ETKİNLİKLER İÇİN NOTLAR	3
1. Erişilebilir Etkinlik Alanları	3
2. Katılımcılar	3
3. Toplumsal Cinsiyet Eşitliği	4
4. Etkinlik Saati	4
5. Etkinlik Dili	4
6. Yemek	5
7. Etkinlikte Kullanılan Yöntemler ve Yaklaşımlar	5
8. Hak Temelli Yaklaşım için 5 ilke: Panel İlkeleri	5
1) Katılım	5
2) Hesap Verebilirlik	5
3) Ayrımcılık Karşıtlığı ve Eşitlik	6
4) Güçlendirme	6
5) Meşruluk	6

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Hak Temelli Yaklaşımı Odağına Alan Etkinlikler İçin Notlar

1. Erişilebilir Etkinlik Alanları

- Etkinliği gerçekleştireceğimiz yer hedef kitlenin kolaylıkla ulaşabileceği bir yerde olmalı.
- Etkinliği gerçekleştireceğimiz mekandaki bütün kullanım alanları (giriş, asansör, tuvaletler de dahil olmak üzere) engelli erişimine uygun olmalı.
- Etkinlik alanında çocuk güvenliğine dair önlemlerin de ayrıca dikkate alınmış olmalı.

Not: Etkinliğin yapılacağı yere bazen sadece ulaşım ücretini karşılamayacağı için katılamayacak kişiler/gruplar olabilir. Dolayısıyla ulaşım aracına ihtiyaç duyulmayacak alanları tercih etmek veya ulaşım düzenlemeleri yapmak katılımı artırabilir.

Not 2: Erişilebilir etkinlik dediğimizde aklımıza sadece etkinliğin gerçekleşeceği an değil, öncesi-sırası ve sonrası gelmelidir. Bu konuda oldukça kapsamlı bir kaynak olarak Engelli Kadın Derneği'nin hazırladığı Erişilebilir Etkinlik Düzenleme Rehberinden yararlanılabilir: <https://www.dropbox.com/s/aulpux6fzle0s09/Eri%C5%9Filebilir%20Etkinlik%20D%C3%BCzenleme%20Rehberi.pdf?dl=0>

2. Katılımcılar

Katılımcıların hak sahibi özneler olmasına dikkat etmek oldukça önemli! Bir sorun, ihtiyaç veya çözüm önerisi konuşuluyorsa, o konunun öznelerinin öncelikli olarak katılımları sağlanmalıdır. Nasıl mı? Örneğin;

- Çocuklarla ilgili bir konu tartışılıyorsa, çocukların anlamlı katılımlarının sağlanması;
- Mülteci kadınların sorunları tartışılıyorsa, mülteci kadınların anlamlı katılımlarının sağlanması gibi.

Not: Katılım dediğimiz şey sadece o alanda bulunmaları değildir! Katılımcıların etkinliğin ana özneleri olmaları için de düzenlemeler yapılması oldukça önemlidir. Bu düzenlemeler başvurunun nasıl yapıldığı, etkinliğin içeriği ve yöntemleri ile birlikte etkinlik sonrasında yapılacak bütün bilgilendirmeleri de kapsar.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

3. Toplumsal Cinsiyet Eşitliği

Etkinliklerimizin toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifiyle hazırlanması oldukça önemlidir. Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine “sadece inanarak” bu eşitliğe katkı sağlayamayız! Başta řu soruyu sormalıyız: “Bizim sivil toplum örgütümüz, kurumumuz, kuruluşumuz toplumsal cinsiyet eşitliğinde ne durumda?” Etkinlikler bağlamında düşündüğümüzde ise, örneğin...

- Etkinlik organizasyon ekibinde cinsiyet eşitliği var mı?
- Etkinlik yürütme, sahnede olma ve aktif rol alma süreleri düşünöldüğünde kadınların ve erkeklerin görünürlükleri eşit mi?
- Bir panel organize ediyoruz diyelim, konuşmacıları belirlerken cinsiyet eşitliğine dikkat ettik mi?
- Etkinliği hazırlarken kullandığımız dil, kullandığımız görseller ve mesajlar toplumsal cinsiyet eşitliğine uygun mu?

4. Etkinlik Saati

Etkinliği saat kaçta gerçekleştirdiğiniz de hak temelli yaklaşım açısından oldukça önemlidir! Hedef kitleniz bazı ihtiyaçlarından veya durumlarından kaynaklı olarak günün her saati çalışmaya katılamıyor olabilir! Etkinlik saatlerinin katılımcı bir şekilde, hedef kitlenizle birlikte belirlemeniz oldukça önemlidir.

5. Etkinlik Dili

Etkinliğinizde tercih ettiğiniz dilin, bütün katılımcıların iletişim dili olduğundan emin olun!

Örneğin, Türkçe konuşmayan veya konuşmayı tercih etmeyen katılımcıların olduğu alanlarda katılımcıların ana dillerinde çeviri hizmeti sunmak, hak temelli yaklaşıma bir örnek olarak verilebilir.

Bir başka örnek olarak ise, işitme engelli katılımcılar için işaret dili hizmetinin sağlanmasıdır. Bu vesile ile, sesli betimlemeden de bahsetmemek olmaz! Görme engelli katılımcılar var ise, sesli betimlemeyi hem etkinlik düzenleyicileri olarak kullanmak hem de konuşmacı/eğitmen/sanatçı vd. kişileri bu yönde desteklemek oldukça önemli olacaktır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

6. Yemek

Eğer faaliyetlerinizde yemek ikramı veya yemek satın alınabilecek bir alan bulunuyorsa, menülerde ihtiyaçları farklılaşan katılımcılara özel yiyecek-içeceklerin olduğundan emin olmak gerekir! Nasıl mı? Örneğin;

- Vejetaryen veya vegan beslenmek isteyen katılımcılar olabilir!
- Diyabet, glüten alerjisi, ölyak gibi sağlık sebeplerinden dolayı her besini yiyemeyen katılımcılar olabilir!

7. Etkinlikte Kullanılan Yöntemler ve Yaklaşımlar

Etkinliği kendi beklentilerimize, önceliklerimize ve kapasitemize göre değil, katılımcıların beklentilerine, önceliklerine ve kapasitelerine uygun tasarlamak önemlidir. Örneğin;

- Kullanılan dilin katılımcıların anlayacağı şekilde olması,
- Konuşmacıların hak sahibi öznelerden ve/veya hak sahibi özneler ile çalışma deneyimi olan; en azından katılımcılara dair fikri olan kişilerden seçilmesi,
- Oturum sürelerinin katılımcıların özelliklerine göre düzenlenmesi vb.

8. Hak Temelli Yaklaşım için 5 ilke: Panel İlkeleri

- 1) **Katılım:** Hedef kitlenizin bütün süreçlerde anlamlı rol oynadığından emin olun. Bilgilendirin, danışın, dahil edin, güçlendirin ve harekete geçinceye kadar kapasitelerini güçlendirin. İhtiyaçları farklılaşan grupların katılımlarını arttırmak için özel önlemler alın!

Bir etkinlik hayata geçirilirken, etkinliğin gerçekleştirildiği alanın engelli erişimine uygun olup-olmadığını gündem edinmek ve bununla ilgili önlemlerin alından emin olmak katılımı artıracak bir hak temelli yaklaşım örneğidir.

- 2) **Hesap Verebilirlik:** Yaptığımız çalışmalarda şeffaflık ve hesap verebilirliği bir ilke/yaklaşım olarak her zaman ön planda tutmalıyız.

Kullanılan bütçenin şeffaf bir şekilde raporlanması ve kanıtlarının düzenli bir şekilde tutulması hesap verebilirlik açısından bir hak temelli yaklaşım örneğidir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

- 3) **Ayrımcılık Karşıtlığı ve Eşitlik:** Yaptığımız çalışmaların herhangi bir yönüyle herhangi bir kişi veya gruba yönelik ayırım içerecek, eşitsiz ve güvensiz olmaması için bütün önlemleri aldığımızdan emin olmalıyız. Toplum içerisinde yaşayan herkes eşit değildir, bazı kişilerin farklı ihtiyaçları vardır. Bu ihtiyaçların fark edilmesi, ortadan kaldırılması ve adil olunması yönünde daha çok efor harcanması, hak temelli yaklaşımın temel ilkelerinden birisidir.

Çocukları da ilgilendiren bir konuda bir etkinlik yaptığımızı düşünelim. Eğer çocukların katılımlarını arttırmak için hazırlıklar yapmıyorsak ve çalışmamızın bütününde çocuk katılımını önemsemiyorsak, çocuklar açısından eşit ve adil bir yaklaşım da sergilememiş oluruz. Çocuk katılımının artırılması için düzenlemeler yapılması, hak temelli yaklaşıma verilecek örneklerden biridir.

- 4) **Güçlendirme:** Bir çalışmanın amaç ve hedefleri vardır. Amaç ve hedefler, hedef kitlemizin karşılaştığı sorunların çözümüne katkıda bulunmak ve/veya ihtiyaçlarını karşılamak ile doğrudan ilişkilidir. Bir hak grubuna yönelik hak mücadelesinde ana öznenin yine hak grubunun kendisi olması gerekir. Hak grubunun güçlendirilmesi, var olan hak mücadelesinin hem bugünü hem de geleceği için oldukça önemlidir.

Gençlik hakları ile ilgili bir insan hakları mücadelesinde, öncelikli olarak yapılması gerekenlerden biri gençlerin hakları ile ilgili güçlendirilmesi bir hak temelli yaklaşım örneğidir.

- 5) **Meşruluk:** Yaptığımız çalışmaların uluslararası insan hakları standartlarına uyması, bu standartlarla ayrı düşmüyor olması oldukça önemlidir.

Yaptığımız çalışmalarda kişisel verilerin korunması hem ulusal hem de uluslararası birçok insan hakları çerçevesinde özellikle önerilmektedir. Dolayısıyla, çekilen fotoğraflar da dahil olmak üzere kişilere dair verilerin kullanılması için kişilerden ve/veya yasal temsilcilerinden izin alınması gerekir. Veri güvenliği ve kişiler verilerin kullanılması da meşruluk bağlamında hak temelli bir yaklaşım örneği olarak verilebilir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

elle
çok renkli, çok farklı

elle
çok renkli, çok farklı

Bu rehber Avrupa Birliği'nin maddi desteği ile hazırlanmıştır.
İçerik tamamıyla Gençlik Servisleri Merkezi Derneği liderliğindeki konsorsiyum sorumluluğu altındadır ve Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmamaktadır.